

NORDISKA FLAGGSKEPP

Med vind i seglen

Svensk Golf besöker mästerverken hos våra goda grannar. Den första turen går österut. Med golfbagen på ryggen går vi ombord på båten till Åland. På nya Slottsbanan finner vi spelglädjen på en av Nordens absoluta toppbanor.

Text Tomas Hagfeldt Foto Jacob Sjöman

HÖGT ÖVER HAVET
HÅL 10 PÅ ÅLANDS
GK:S SLOTTSBANA
HAR BLIVIT ETT
AV NORDENS MEST
SPEKTAKULÄRA
GOLFHÅL.

NÄR ÄR

GOLFEN SOM

ROLIGAST?

UNDER EN 18-HÅLSRUNDA på nya Slottsbanan – på tre slingor hos Ålands GK – får vi ett svar. En känsla av framgång – det är den vi vill uppleva.

Efter ett par lyckosamma studsar på hål 9 och 15, de nya hålen strax intill Slottssundet, förstår vi vad den handlar om. Det är inte en slump att bollarna rullar vidare mot hålet.

Banans variation, rytm, havsutsikter och ständigt återkommande höjdpunkter förstärker känslan.

”Man ska ju må bra när man reser till Åland”.

Den åländska spelkamraten säger det så självklart redan på första tee att man från första stund känner sig lugn och trygg i baksvingen.

”Man ska ju ha kul på golfbanan.”

Bollen flyger mot bunkern, placerad till vänster om greenen, öppningshålets siktmarke. Spelet har börjat. Promenaden går mot skärgårdshavet. Redan här syns Slottssundets glittrande vatten som en kuliss nedanför greenen och bergsknallens lätt rödskiftande granit, den åländska skärgårdens skönaste färgnyans.

Till vänster sträcker sig de sjätte, sjunde och elfte hålen med havsvyer, det sistnämnda intill strandlinjen. De tillhör banans andra slinga, hål 6 till 12, och vi kommer dit om någon timme.

Banan har fått en ny sträckning. De tre vitt skilda slingorna ger den sin rytm. Golfhålen ändrar ständigt karaktär och riktningar, alltid med havet närvarande, slingorna smart utlagda för att skapa momentum,

tempoväxlingar och variation när spelupplevelsen ska stärkas.

Arkitekten Philip Spogård har tänkt på det sättet.

Och han har lyckats.

Ordet rolig kunde skrivas som en huvudrubrik och grundidé när projektet skulle genomföras och presenteras. Lugn på danska, kul på svenskspråkiga Åland.

– Det blev många intressanta samtal och diskussioner kring just detta, säger Joakim Isaksson: Vad är rolig golf?

Han var projektledaren när Ålands GK valde att satsa stort. Han såg till att budgeten på 2,5 miljoner euro kunde hållas och kan så här i efterhand vara extra stolt över att den viktigaste målsättningen hade nåtts, att bjuda Ålandsgolfare och besökare på roligare golf.

År 2020 återinvigdes Slottsbanan. Under pandemin för medlemmar och finska gäster. Nu för alla.

År 2019 var banan en byggarbetsplats. Samtidigt spelades det på Kungsbanan.

Så, vad är rolig golf?

Ett tips för att få svaret är att spela hål 9 och 15, att träffa vänsterkanten på nians green och högerkanten intill den 15:e. Kulorna ger vackra konturer vid magnifika greenområden, men ger även bollarna sin skjuts åt rätt håll för att få sin bana i riktning mot flaggan.

Arkitekten hjälper golfaren. Kalla det hemmastuds, medlemsstuds eller lyckostuds. Ett slag som i ärlighetens namn inte varit spikrakt ger spelaren ett gott resultat. En känsla av framgång.

– Det är inte kul att gå och pinas på en golfbana som upplevs för svår och med hinder som straffar för enkelt och hårt. Golf är tillräckligt svårt ändå, säger Joakim Isaksson.

– Men upplevelsen av att ibland kunna överträffa sig själv. Att få den där belöningen man knappast trodde var möjlig. Att se bollen flyga över vattnet mot en flagga på en magisk plats som den nionde greenen, det är svårslaget. Att stå där ute på halvön intill havet och känna ”Shit, vad bra jag är!”

Dramatik, heroiska slag och belöningar. Plötsligt händer det. Golf är och förblir ett märkligt spel – men ibland kan det slås golfslag som ger den där speciella golfglädjen som får pulsen att stiga.

På hål 4 på Slottsbanan kan det hända. Hålet är kort, endast 93–128 meter. Utslagsplatsen är högt placerad, strax ovanför banans mest spektakulära bunkerområde. Havet syns vid en titt bakåt. Framför ligger en rad av bunkerar kring med vilt växande

TRE SLINGOR
NÄR HÅL 5, 12 OCH
18 SPELATS KOMMER
VI TILLBAKA TILL
HALF WAY HOUSE
OCH KLUBBHuset.

ruffkanter och en green placerad intill björkstammar och de framförvarande svenskarerna på femmans tee.

På hål 9 och 10 är det möjligt. Ute på udarna och vid den tidigare trädridan har Philip Spogårds och David Nelsons konstruktionsteam hittat det unika havsläget och skapat vattenhål som inte lämnar någon oberörd.

På hål 15, 16 och 17, alla vid Slottssundet, finns de sista chanserna.

De olika slingorna har på sina egensinniga sätt fått sina givna högtidsstunder, sina första, andra, tredje, fjärde och femte wow-upplevelser under minnesvärda rundor.

Arkitekter talar ibland om deras golfbanor som deras symfonier, om sina sträckningars ständiga rytmförändringar, gärna med ord som crescendo, forte, accelerando, grandioso, ritardando... här har också artikelförfattaren tagit sig vissa friheter.

Spelet på Slottsbanan kan beskrivas på det sättet.

Björn Wennström, Ålands GK:s klubbchef, tillägger:

– Du skulle ha varit med i vår tävling The Baltic Storm förra hösten. Då fanns verkligen dramaturgin och skiftningarna. Vi spelade scramble och gjorde allt så svårt som möjligt, inte minst flaggplaceringarna. Bro Hof Slott har ju länge haft en liknande tävling. Vi spelade i slutet av oktober och det blåste full storm. Det både regnade och snöade. Det var is på bilrutorna på morgonen. Mot slutet av dagen kom solen och regnbågen fram borta vid slottet på andra sidan sundet vid 14:e och 15:e hålen. Det var enastående.

Jesper Eliasson, ordföranden, var med i det vinnande laget.

– Vi säkrade segern när Micke Granskog limmade en driver i motvinden på 17:e hålet, vårt andra korthål över havsviken, säger Jesper och skrattar.

Nämnda Granskog spelade fotboll för IFK Norrköping och var den första ålänningen i det finska landslaget i början av 1980-talet, en tid när Ålands första golfbana byggdes.

SLOTTSBANANS FÖRSTA SLINGA, hål 1–5, har fått namnet Axel-leden. Den är uppkallad efter Axel Eriksson och sponsrad av hans familj. Axel var den framgångsrike entreprenör som byggde det åländska örskets första bana.

Svenske Jan Sederholm designade Slottsbanan som snabbt fick ett gott rykte och popularitet för sin naturligt sköna omgivning.

Jesper Eliasson och Joakim Isaksson minns tiden som unga, nyfrälsta golfungdomar. Bådas pappor var bland de drivande initiativtagarna till bildandet av Ålands GK. Årtalet på klubbens logotyp är 1975, banans första nio hål stod klara 1983.

– Vi hade tidigare tagit båten till Sverige för att spela golf – vi var medlemmar på Roslagens GK. Jag minns ett sommarläger, jag var typ elva år och enda ålänning bland 40

barn från Stockholm och Uppland. Det var stort. Och det var naturligtvis ännu större när vi äntligen fick en bana här hemma, berättar Jesper Eliasson.

Det var hans pappa Torbjörn, Tobben, som åkte till Sverige för att träffa Sven Tumba.

Jo, Tumba var överallt, inte minst på sitt nya Ullna, men han hittade en lucka i kalendern för att stötta golfvännerna på Åland.

Åland var, som alltid, under utveckling. De etablerade, framgångsrika rederierna och en utvecklad entreprenörsanda fanns på öarna. Turismen gav inkomster. Men tanken att skapa flera attraktioner och turistlockande aktiviteter hade väckts, stöttad av näringslivet och privatpersoner med intresse för golfen.

Klubben bildades och den perfekta mar-

**UTSLAGSGIVANDE
INGEN GÅR OBERÖRD
FRÅN HÅLEN 8, 9
OCH 10. GÄSTER OCH
MEDLEMMAR HAR
FÅTT NYA GOLFHÅL
ATT UTMANA.**

MOT FRAMTIDEN

**IDAG FORTSÄTTER UTVECKLINGEN
MED BJÖRN WENNSTRÖM SOM
KLUBBCHEF.**

ken hittades vid Kastelholms slott uppe i Sund, 15–20 minuters bilresa från Mariehamn.

En dag 1982 skulle den styrande landskapsregeringen, tillika markägaren, övertalas. Tobben Eliasson hade mött Sven Tumba och såg honom som den perfekta ambassadören för golfen.

– Pappa hyrde ett flygplan i bolagets namn och åkte till Bromma för att hämta Tumba, börjar Jesper.

– På Ålandsbanken satt politikerna och alla åländska intressenter. En tid var bokad på eftermiddagen. Det var oerhört viktigt för projektet att få Tumba till mötet.

– Men han sågs aldrig till på Bromma flygplats. Pappa tog en taxi till hans hem i Viggbyholm. Mona Tumba öppnade dörren men sa att Sven satt upptagen. Bokstavligen satt han med två telefoner och snackade i båda. Pappa sa: ”Vi har ett möte på banken i Mariehamn om ett par timmar, vi har ett flygplan som väntar, vi måste åka nu.” Mona styrde upp allting och Sven hämtade sin väska som faktiskt var packad.

– Vid inflygningen stoppade Sven plötsligt piloten. Han sa att han ville se markområdet för banan från luften. Han fick förstås sin vilja igenom. Planet flögs över Kastelholm, sundet och ängarna. Tumba tyckte att det var helt fantastiskt. Han hann till mötet i tid och sa entusiastiskt att Åland skulle kunna få 5000 greenfeegäster om året. De flesta tyckte att han överdrev. Men det blev ett ja till golfbanan, och som mest har vi

**KORT OCH VACKERT
HÄR VÄNTAR BANANS
MEST KITTLANDE
UTSLAG.**

haft 28 000 gäster under en säsong, avslutar Jesper Eliasson.

Även idag är turismen och intäkterna från gäster, i huvudsak från Sverige och Finland, en central del av klubbens verksamhet. Klubbens båda banor ska behålla sin kvalitet och vidareutvecklas. En gigantisk ombyggnad är gjord, anläggningen har tagit sin plats på topplistorna, som en av Nordens bästa.

– Suget att resa hit är stort. Det är ett riktigt drag kring golfen, inte minst nu när Slottsbanan börjat få stor uppmärksamhet, säger Björn Wennström, klubbchefen.

996 åländska medlemmar, snart över 1000, spelar sin golf på anläggningens 42 hål, Slottsbanan, Kungsbanan och korthålsbanan Prinsessan.

1000 av det självstyrda, numera 100-åriga, örrikets 30 000 invånare är golfare. En av dem är engelsman.

Chris Waldron är klubbens pro och har med sin golfkänsla och passion skapat klubbens välkomnande atmosfär. Han kom hit från England, Gävle GK och skånska golfklubbar. Nu drivs han vidare av att lära ut spelet till den åländska golfens alla generationer, framför allt till ungdomarna.

– En trend har vänt och nu har vi 70–80 juniorer i klubben, säger Chris.

– Det är alltid lika kul att se när någon

verkligen börjar älska golfen. På en skola med 250 elever hade man haft ett riktigt roligt golf tema i vintras. Flera av dem har börjat här i sommar. Ett par åländska spelare har tagit sig ut på proffstourer i Norden men ännu har ingen etablerat sig på Europatouren.

SLOTTSBANANS ANDRA SLINGA, hål 6 till 12, är ännu inte uppkallad efter någon stöttande sponsor. Tills vidare kan vi kalla den för Spogård-leden.

Det är här Philip Spogård har hittat designlösningar som de åländska hemmaspelarna tidigare inte kunnat se framför sina ögon.

Hål har vänts, tagits bort och lagts till. Sträckningen är totalt omgjord. Kontakten med havet har ökat, träd har fällts av både maskiner och stormen Alfrida. Greener och greenområden är nybyggda, liksom bunkrar, tees och vägar, inför den här säsongen asfalterade och extra gävliga för promenader med rullande golfvagnar.

Spogård såg däremot möjligheten att behålla de ursprungliga hålens fairways. Siffran i projektets utgiftskolumn kunde hållas till 2,5 miljoner euro och inte skjuta i höjden.

Intill det sjätte hålets utslagsplats har mogna, ståtliga, gamla ekar och lövträdsdungar fått behålla sina platser bland vikingagravar och naturskyddade växter.

Hål 8 har två fairways. Ett gigantiskt område öppnar upp sig efter en promenad i en brant uppförslänt. Självfallet med havet i bakgrunden.

Dagens bästa val av slag görs beroende på flaggplaceringen. Mellan fairwaysträckningarna ligger en stor waste-bunker. En bunker ligger skyddande framför greenen med greenytor på båda sidor om kanterna.

**NORDISK DESIGN
I ÅLÄNSK SKÄRGÅRDS-
MILJÖ TOG DANSKEN
PHILIP SPOGÅRD VARA
PÅ DEN UNIKA NATURENS
MÖJLIGHETER.**

Hål 9 och 10 är paradiset för mobilkamerans bilder.

– På uddarna där vi tidigare bara sett skog har vi fått de vackraste greenområdena och utslagsplatserna vi kan tänka oss. Att Philip Spogård såg möjligheterna här ute är vi förstås väldigt tacksamma över, säger Björn Wennström.

På det nionde, 131–158 meter, slår vi oss ner mot en inbjudande green strax intill och bakom havsviken. En kulle är skapad på vänstersidan.

Bakom greenen syns halvön där det

tionde hålets utslagsplatser skapats. Slaget därifrån är banans mest kittlande. Hålets fairway sträcker sig på den vänstra sidan av den utgrävda viken och bort mot greenen vid strandkanten. Den mest långtslående och modiga skär linjen så nära greenen som möjligt.

I havet intill levs båtlivet. Vid tolfte hålets backtee finns bryggan för båt- och golf-gäster. Längre in i viken ligger Kastelholm med sin gästhamn nedanför Jan Karlsgårdens bodar, stugor och midsommarstång.

Vi slår oss upp för tolfte hålets fairway och

kommer för andra gången till klubbhusområdet och fiket i kiosken.

SLOTTSBANANS TREDJE SLINGA, hål 13–18, har fått namnet Wiklöf Corner. Den är uppkallad efter Anders Wiklöf, en av vår tids mest framgångsrika affärsmän, Ålandsbankens största ägare och mycket annat, här på Ålands GK en av dem som gjort ombyggnadssatsningen möjlig.

Golfklubbens sponsorintäkter handlar dock om en gemensam insats bland åländska företag och privatpersoner. Ungefär som

vid starten för snart 40 år sedan. Den här gången fick Philip Spogård och de drivande i klubben ta hand om föredragen när näringslivet och politikerna skulle tro på betydelsen av skapa något nytt av hög internationell klass.

Ålands landskapsregering gav ett stöd på 20 procent av projektkostnaden.

– Vi behövde inte ta in några medel från medlemmarna. Att Åland har en speciell entreprenörsanda, flera exporterande bolag och ett stort intresse att locka besökare hit gjorde det möjligt. Nu är det upp till oss att erbjuda en riktigt bra totalupplevelse, säger Jesper Eliasson.

Ute på Slottsbanan fortsätter den åländska symfonin med sköna skärgårdstoner. Uppifrån banans tredje korthål, det 13:e, syns det 17:e med sin utgrävda vik mellan utslagsplatsen och greenen.

De mest spektakulära hålen har spelats... tror vi... när den tredje slingans höjdpunkter ännu är oupptäckta.

När är banan som roligast? Var är banan som vackrast? Den som får se en stark kvällssol lysa över det nya 15:e hålets green och ger Kastelholms slott sin ljusaste nyans har sannolikt sitt svar.

Soltimmarna sägs vara många här ute på öarna – så chansen finns.

Slottet har legat här sedan 1380-talet, längst in i viken, vid de kungliga jaktmarkerna som blev en golfbana 700 år senare. Gustav Vasa var här på 1500-talet, hans son Erik XIV fängslades inne i byggnaden. Idag är den medeltida borgen varsamt renoverad till ett museum.

Med fasaden bakom oss slår vi oss ner på det 16:e hålet, par 4, 316–365 meter, betydligt längre än vad siffrorna visar när motvinden påverkar. Inspelet över Slottssundets krusande vatten tillhör banans allra tuffaste. Liksom utslaget på det 17:e, 127–142 meter i samma vind.

Båda slagen lyckas.

En känsla av framgång. Att ibland kunna överträffa sig själv.

”Att stå där ute intill havet och känna ”Shit, vad bra jag är!” blir en mening att upprepa.

ÅLANDS GK:S SISTA VATTENHÅL är restaurangen. Den drivs av Michael Björklund, kändiskock härifrån Saltvik, vinnare av tävlingar som Årets kock i både Finland och Sverige, tv-kock i flera livsstilsprogram, så sent som år 2020 också uthålligast i svenska Robinson.

Framför allt får golfaren sin del av den åländska smakupplevelsen.

**GOD KVÄLL
PUTTEN PÅ DET 17:E HÅLET
SÄNKS OCH RUNDAN
AVSLUTAS I KVÄLLSSOL.
SAMTIDIGT SKAPAR
MICHAEL BJÖRKLUND NYA
SMAKUPPLEVELSER VID
GRYTORNA.**

Här på Ålands GK finns golfkrogen. Ett par kilometer härifrån, intill Kastelholm, ligger Smakbyn med restaurang, destilleri, dryckesprovningar och matlagningskurser.

Inne i Mariehamns sjökvarter driver Michael Björklund pizzerian Niska i genuin skärgårdsmiljö vid sjöbodarna, butiker, kapell och segelfartyg.

Sjökvarteret passeras på vägen till eller från Mariehamn och golfklubben. Här på stadens östra strand byggs just nu skutan Emelia enligt traditionell åländsk skeppsbyggnadskonst, förhoppningsvis klar inför Tall Ship Race 2024 och som en ersättare till Albanus, galeasen som just nu är förtöjd vid bryggan.

Den åländska sjöfartstraditionen är grunden till all utveckling på Åland. Det är därför den måste nämnas. Vad hade Åland varit

utan Gustaf Eriksson och hans rederi med alla segelfartyg som tog handelsmännen ut över hela världen?

MÅNGA SVAR FÅS i Ålands Sjöfartsmuseum vid färjeläget på Mariehamns västra strand. Här ligger också Pommern, den fyrmastade stålbarken, 94 meter lång och bevarad i ursprungligt skick. Fartyget kan betraktas från både kommandobryggan och i däckshuset och kojplatser.

Det berättas om besättningens seglatser på världshaven, om strapatserna på resor med vete till Australien och Storbritannien. Det handlar om dramatik, heroiska slag och belöningar. Vissa rundar Kap Horn i hårda västliga vindar, andra slår sig över vattenhindren på hål 9, 10 och 17 på Slottsbanan i Kastelholm. ●